

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-ora 6 cr.
a treia-ora 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplace Nr. 15.

Se prenumără și la poște și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Numeri singuratici à 5 cr. se vând în Sibiu: la librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat și la loterie

Cuota.

Sibiu, 21 Noembrie.

(S). Resultatul real al pertractărilor purtate între cele două comisii parlamentare, esmise pentru stabilirea cuotei, se reduce la două prânzuri. Unul l-a dat comisiunea austriacă, la Viena, în onoarea comisiei maghiare, altul l-a dat comisiunea maghiară, la Budapesta, în onoarea comisiei austriace. Atâta e tot. Alt rezultat istoria nu poate să noteze nici de astă-dată în chestia cuotei.

Va să zică, a căzut în baltă și ultima încercare, de a rezolva chestia cuotei pe cale parlamentară. Va trebui deci ca și de astă-dată Coroana să decidă. Pentru-că nici guvernele nu se pot înțelege. Prim-ministrul austriac a declarat în fața colegului său din Ungaria, că nu se poate angaja la nimica, fiindcă nu dispune de majoritate sigură în parlament. Nu poate pași cu nici un fel de propunere în fața parlamentului austriac, pentru-că nu e sigur dacă propunerea va fi primită ori nu. Prin urmare, chestia cuotei nu poate fi rezolvată nici de astă-dată decât eărăși numai în mod provisor, prin deciziunea Coroanei.

Acesta e faptul în fața căruia se află astăzi cele două țări dualiste.

Cea mai importantă verigă din lanțul dualismului nu a putut fi deci făurită nici de astă-dată pe cale parlamentară, cu toate-că oamenii și-au dat silințele destule să facă posibilă oțelirea și durabilitatea acestei fatale verigi, pe cel puțin zece ani. Dar n'a succed. Ce e cauza? Sau că materialul nu e bun, sau că meșterii nu sânt destul de deșteri.

Cât pentru noi, se știe că condamnăm materialul. Sântem în contra verigii și în contra întregului lanț al dualismului.

Nouă dualismul nu ne-a adus nici un bine, de aceea nu ne putem înfuleși pentru el și pentru menținerea lui. Compatrioții nostri maghiari însă încep abia acum a-l prețui, pentru-că văd că ei numai la umbra dualismului au putut să ajungă la rolul important pe care-l au astăzi în monarhie.

De aceea au făcut toate concesionile posibile Austriacilor. Au mers treptat cu urcarea cuotei, dela 33 până la 34.25 procente, pe când Austriacii nu s'au scoborit dela 35 decât numai până la 34.8 procente. Aci apoi s'au oprit tocmelile. Nici o comisiune n'a voit să mai pună sau să mai lase. Austriacii au plecat acasă, ear' eghemonii nostri au rămas intristați că n'a succed înțelegerea. Pentru-că lucrul tocmii pe ei îi supără mai mult. Semnul că-și văd perderea terenului de sub picioare. Întreaga lor presă e supărată că înțelegerea nu s'a putut face și că comisiunea austriacă a plecat acasă, la Viena, fără nici un rezultat. Și din scrisorile ziarelor maghiare se vede, că le pare rău, că comisiunea maghiară nu a mers și mai departe cu concesionile făcute, și că nu a acceptat cuota propusă de Austriaci.

Dar' poate-că așa a fost dată, ca nici de astă-dată comisiunile să nu ajungă la înțelegere. Cine știe ce ascunde viitorul în sinul său, și aceea ce va naște viitorul trebuie să primească și înfumurii nostri compatrioți de rassa maghiară, fie bine, fie rău pentru ei. Vorba lui Bentham: „Eu, dreptatea, sânt fiica vremii. Tot ce posed, am primit dela mama”. Va să zică timpul le pregătește și le coace toate. Așa și chestiile atât de importante pentru stăpânitorii nostri.

Le va coace timpul pe toate și le va da gata. Și poate-că timpul le va desvolta astfel, ca toți să avem ceva din ele.

Lucrul acesta îl știu foarte bine guvernării nostri și de aceea nu mai pozează pe grozavii, ci s'au pus se joace pe prudenții. Își impun rezerve față de situația critică în care se află. De alt-

cum vorbele agitatorice nici nu mai prind nici la ai lor. Era vorba de înscenarea unei demonstrații ostile Austriacilor, pe vremea când aceștia se aflau la Budapesta și-și consumau prânzul lucului oferit din partea comisiei maghiare; dar' afară de câțiva studenți universitari, — în mare parte cu nasuri de castravete, pe cari poliția i-a resfirat la moment, — nu s'a gândit nimeni la manifestățiunile anti-cuotiste, sau anti-austriace.

Presă maghiară eărăși e unisonă în propagarea ideii calmității în situația atât de gravă. „Pesti Napló” de es. provoacă opiniunea publică maghiară, să nu dea importanță prea mare lucrurilor întâmplătoare, adevăd nesuccederei stabilirii cuotei. „Pentru-că, — zice numitul ziar, — de astă-dată se cere nu numai rezoluțiune, ci mai nainte de toate calmitate și unitate de vederi dela toți factorii politice maghiare. Opiniunea publică a țării trebuie să aibă în vedere, că existența Ungariei astăzi numai așa e garantată, dacă se pune în fața Austriei, ca omul treaz în fața omului beal”. — Adevăd, ei sânt cei trezi!...

Vorba e însă, că acum, după-ce cuota nu a putut fi stabilită pe cale parlamentară, ce va urma?

Și eărăși venim la vorbele lui Bentham: „vremea le va coace toate!”. Nu putem ști ce ne aduce chiar ziua de mâine, pentru-că în politică nu e nici o siguranță matematică. Sânt numai evenimente, cari se țin lanț unele de altele și e bine de acela care poate să facă totdeauna față — evenimentelor.

Eată însă ce se poate întâmpla. Stabilirea cuotei cade acum în competența Coroanei. Și Coroana nu va stabili pentru Ungaria o cuotă mai mică decum e cuota oferită Austriacilor din partea comisiei maghiare. Va să zică pentru Ungaria cuota va fi negreșit urcată, cel puțin la 34.25 procente.

În schimb însă, pactul nu e perfecționat, pentru-că parlamentul austriac încă nu l-a votat. Și e mare lucru dacă-l va vota. E mult mai verosimil că nu-l va vota.

Și atunci? Avem o cuotă urcată și n'avem pact! Aici poate se ajunga țeara din înțelepciunea oamenilor trezi, puși în fața oamenilor beți din Austria.

Sibiu, 21 Nov. n.

Situația. În decursul zilei de ieri au fost primiți din partea Monarhului în audiență privată, la Viena, ministrul de externe Goluchowski, apoi Windischgrätz, Auersperg și Hoyos, — ceea-ce denotă, că situația politică e foarte gravă. Prin cercurile parlamentare vieneze se vorbește, că în cazul, dacă majoritatea parlamentară ar pune pedeci și mai departe guvernului Clary și ar zădărnici perfecționarea pactului cu Ungaria, locul lui Clary îl va lua un general, care ar pune de nou în aplicare paragraful 14 din constituția austriacă, trimițând atâtui parlamentul la primblare. Va să zică o mică lovitură de stat se pregătește în Austria.

Congrua. În ședința de Sâmbătă a dietei maghiare ministrul de culte Wlassics a prezentat un scurt proiect de lege, prin care cere un credit de 100.000 florini pentru întregirea salarelor preoțești. Anume, în bugetul statului guvernul trecuse numai suma de 500.000 florini ca necesară spre scopul acesta, ear' acum, după-ce l'i s'au trimis toate conspectele din partea respectivei autorități bisericești, s'a convins, că suma nu e suficientă și că-i mai trebuie suma cerută. E vorba numai de salariile preoților necatolici.

Din Austria. Se vorbește că Monarhul va numi în zilele cele mai apropiate pe contele Clary de ministru-president definitiv al Austriei, pentru-că, cum se știe, la formarea cabinetului austriac, contele Clary a fost însărcinat numai în mod provisoriu cu presidenția ministerială. Prin aceasta Monarhul dorește să-și manifesteze voința, ca ministrul Clary să-și termine misiunea cu care a fost însărcinat, un lucru pe care Monarhul a făcut de altcum să-l înțeleagă și deputații austriaci și seti de partid, Juvorski și Kathrein, primiți în audiență din partea Monarhului încă în Budapesta, pe când luau parte la desbaterile asupra cuotei.

PALMĂ LUI BOURGUIGNON. În urma intervenției deputaților români bucovineni și în urma interpelării, adresată guvernului austriac, persecuțiunile puse la cale în contra preoților români din Bucovina, pentru participarea lor la frumosa adunare dela Cernăuți, au fost sistate, pentru-că guvernul central dela Viena a sistat pe cale telegrafică toate cercetările disciplinare întentate preoților români din motivul numit, notificând aceasta, tot pe cale telegrafică, și consistoriului metropolitan din Cernăuți. O palmă mai zdravănă nici că s'a putut da dlui — Bourguignon.

Parlamentul român. Deschiderea corpurilor legiuitoare române se va face în 27 Noembrie. Spre acest scop Regele Carol va sosi încă în 26 Noembrie dela Sinaia la București, unde-și va lua reședința de iarnă. Mesajul de tron, cu care va fi deschisă actuala sesiune parlamentară, a fost discutat în consiliul de miniștri, fiind Duminică, la București, ear' astăzi va fi prezentat Regelui spre aprobare.

La Londra. Împăratul Wilhelm a plecat Sâmbătă dimineața dela Kiel spre Anglia. Înainte de plecare a adresat o vorbire generalilor săi, spunându-le, că o promisiune veche îl obligă să facă această călătorie la Londra. Dacă nu s'ar degaja de această promisiune, Anglia ar avea tot dreptul să se considere de ofensată, un lucru pe care el, împăratul, ar voi să-l evite. Călătoria sa nu are deci caracter politic, ci pur familiar. O fi! Numai că, că domnitorii toamii atunci fac politică mai multă și mai mare, când se află — în familie!

DIETA BUCOVINEI nu va fi convocată decât abia prin Februarie, anul viitor. Presidentul țării, dl Bourguignon, crede că până atunci spiritele iritate se vor mai liniști și dieta Bucovinei va fi scutită de scene furtoase, pe ca i ar avea să le întâmpine acum, în mijlocul iritațiunii Românilor bucovineni. Bine; dar' cine a provocat iritațiunea Românilor bucovineni?

Miscarea Croaților. În Goritamar din Croația s'a ținut zilele trecute o mare adunare de popor în care, s'au votat cu mare însufleșire și în unanimitate următoarele rezoluțiuni: 1. Poporul croat cere introducerea votului universal. 2. Poporul croat cere perfectă libertate de presă. 3. Poporul croat cere restabilirea independenței financiare pe seama Croației și Slavoniei. Adunarea a fost convocată din partea deputatului Brestenski și a decurs în bună ordine.

Regularea valutei. Ministrul austriac de finanțe a predat băncii austro-ungare din prisoșințele de casă, zece milioane de fl. în aur, pentru bătarea pieselor de câte cinci coroane. Alte opt milioane le va pune la dispoziția băncii austro-ungare pe la finea lunii Martie anul viitor. Ceea-ce înseamnă, că denegarea estradării celor cinci zeci și nouă milioane de florini, din partea comisiei însărcinate cu controlarea datoriei de stat — nu formează nici o pedecă pentru regularea valutei.

Dela Viena.

— Interpelarea dlui Dr. Popovici. —

Am dat zilele trecute știrea telegrafică, despre interpelarea deputatului român bucovinean Dr. Popovici, făcută în reichsrath-ul austriac, în chestia persecuțiunilor înscenate în contra preoților români bucovineni; ear' astăzi ne aflăm în măsură a pute publica textul interpelațiunii făcute, precum și îmbrucătorul fapt, că interpelarea, adresată ministrului austriac de interne, și ministrului austriac de culte și instrucțiune publică a fost signată și din partea deputaților italieni și sârbi dalmatini, aflători în reichsrath-ul austriac.

Interpelarea e următoarea:

— În 18 August a. c., când l'i s'a prezentat o deputațiune a clerului gr.-or. cu Metropolitul în frunte, spre a reînvi din incidentul zilei natale preînaltă asigurarea neclintitei fidelități către persoana Maiestății Sale, dl president al țării din Bucovina, bar. Bourguignon, a învinuit pe doi înalți dignitari ai bisericii gr.-ort. de procedură incorectă și a reproșat clerului român din Bucovina lipsă de loialitate adevărată. Pe cât de nepotrivit a fost ales momentul la această manifestare a presidentului țării, curioasă și tuturor cercurilor nepreocupate ale populațiunii bucovinene surprinzătoare, pe atât de tot lipsit de îndreptățire apare reproșul făcut clerului. Căci clerul român bucovinean a probat strălucit patriotismul său în decurs de un secol la toată ocaziunea și întotdeauna a găsit la locurile competente recunoștință pentru aceasta.

Este suficient a indica, că clerul gr.-or. a depus cu ocaziunea ultimelor răboale pe altarul patriei, spontan și în iubire de sacrificii, 1 1/2 milioane fl. din fondul religios gr.-or. care-i facilitează existența. Cu atât mai adânc a trebuit să-l jignească această învinuire frivolă, revoltătoare pentru toată țeara. Pentru apărarea defaimării la care a fost supus, clerul român a ținut adunări nepublice, restrinse la membrii săi, mai întâindupă decenat, apoi în totalitate, cari au devenit manifestări entusiaste de loialitate și respinsă în mod plin de demnitate reproșul dlui bar. Bourguignon. La aceste manifestații clerul român a fost îndreptățit pe baza facultății de liberă exprimare a opiniei, garantate prin legea fiecărui cetățean. Clerului i-a fost o necesitate dictată de inimă de a exprima solemn alipirea către Împărat și imperiu; el a fost direct obligat la aceasta, dacă nu voia să acoarde îndrăzneței învinuirii a presidentului țării aparența îndreptățirii.

Cu toată claritatea evidentă a acestor împrejurări, dlui president al țării, spre cea mai mare suprindere a celor ce judecă calm, i-a plăcut a intenta cercetări disciplinare contra participanților la adunările amintite și a pune în mișcare toate mijloacele de intimidare. Fiindcă acest demers nu numai contrazice dreptul, ci este și apt a introduce abus în institutul cercetării disciplinare și a produce impresia, că enunțațiunea presidentului țării cu ocaziunea sârbării zilei natale preînaltă, — fiind protestul sigur de prevezet — a urmărit numai direct scopul de a crea un mijloc pentru disciplinare, urgisire și intimidare a clerului român, subsemnatii adresează interpelarea:

1. Este Escelențelor Lor cunoscută procedura descrisă a presidentului țării, bar. Bourguignon?

2. Sânt Escelențele Lor dispuse a îndruma sistarea imediată a acestor cercetări disciplinare prin nimic îndreptățite?

3. Ce cugetă Escelențele Lor a face spre a procura satisfacțiune clerului român din Bucovina, jignit în cele mai sfinte ale sale simțiri și spre a împede ca viitor o atitudine, nu numai vătămătoare pentru orice simț de drept,

ci și provocatoare de îndoieli întemietate în obiectivitatea și nepărtinirea presidentului țării bar. Bourguignon.

Viena, în 15 Noembrie 1899.

Românii: Dr. G. Popovici, Bar. Hormuzachi, Bar. Vasileco, Dr. Turcan.

Italianii: Malfatti, Lenossi, Dr. Panizza, Rizzi Dr. Bartoli, D'Angeli, Mauroner, Conci, Gambini.

Sârbi dalmatini: Dr. Baljak, Dr. Kvekec.

Din diecesa Orazii-mari.

— 19 Noembrie n.

Nicăiri n'a fost mai puțin cultivată ideea sinodalității ca la noi. De aci a urmat în mod firesc, că diecesa orădană numără dintre membrii săi mai puțin înși cari ar fi conșinși despre necesitatea unui sinod. De aceea s'au ivit atâtea și așa de diverse păreri și în chestia autonomiei, încât după reflexiunile dlui vicar Dr. Luran, în nr. 44 al „Unirei”, referitor la autonomia nici cele mai mici indicii nu le avem, că și noi Oradanii să ne adunăm într'un sinod sub oblăduirea blândă a arhierului nostru. În urma acestor enunțațiuni sântem mai nedumeriți ca ori-când. Unii reclamă autonomia pentru biserică, ear' dl vicar afirmă că biserică a fost autonomă, independentă și în catacombe, deci bisericii nu-i lipsește altceva, decât să fie scoasă de sub aripele ocrotitoare ale statului. În astă dorință sântem de acord cu toții cu Măria Sa, cu acel adaus din parte-ne, că și credincioșilor să li-se deie în biserică acele drepturi ce le-au avut în catacombe și pe timpul persecuțiunilor.

Că biserică lui Christos — Civitas Dei — a S-tului Augustin — ca un așezământ dumnezeesc în organismul său — în sacris — trebuie să perdureze nealterat până la sfârșitul veacurilor — e un adevăr incontestabil, pentru-că lucrurile acele cad în domeniul altei împărății; dar' biserică în manifestațiile vieții religioase și bisericești „circa sacra” în urma faselor prin care a trecut, și-a desvoltat și-și va desvolta instituțiunile sale până în capătul veacului amăsurați exigențelor timpului.

Acesta încă e un adevăr ce se impune de sine.

E destul a constata: biserică antică în unele privințe era democratică. Apostolii au eșit din straturile celei mai sărace ale poporului, au urmat acestora alții fără succesiune ereditară, nime nu era eschis pe baza nașterii nici dela un bine al bisericii, fie acela spiritual ori material, ear' mulțimea celor-ce au crezut avea o inimă și un suflet, și nici unul nu zicea de averea lui că este a sa, ci le erau toate comune. Biserica primă din Ierusalim era deja constituită pe comunitate de averi. De primia de basă acest principiu biserică creștină, desființată proprietatea individuală, și-și ridica în contra lătrei sale cea mai mare stavilă; căci forma aceasta a putut susține într'un cerc mai restrins, că prima comunitate bisericească avea formă de tagmă călugărească, dar' într'un stat mai mare era irealisabilă; căci pământul întreg nu se putea străforma într'o mănăstire, nici omenimea întreaga nu se putea călugări, deci această formă a trebuit abandonată. Crescând numărul creștinilor, apostolii (Faptele apost. 6, 4) stăruiau în rugăciuni și în predicarea cuvântului, pentru servirea meselor și pentru administrarea celor materiale, credincioșii au ales 7 diaconi, bărbați încreați și plini de înțelepciune, rămânând pe lângă apostoli numai guvernarea spirituală a bisericii; deci în ierarhie până aci nu era nici o gradațiune, episcopi, presbiteri, că nu era lipsă.

Că în primii secolii ai creștinismului și în catacombe a fost autonomă și independentă biserică, încât a fost scutită de ingerența statului — e adevărat; căci din partea statului era ignorată; dar' cumcă credincioșii au luat parte activă în toate afacerile primei biserici, apare din faptele apostolilor. După constituirea primei comunități bisericești din Ierusalim, credincioșii în număr de 120 s'au adunat și-au ales prin sorți de apostol pe Matei în locul lui Iuda Iscariotul, și praxa antică a fost în biserică, că la constituirea episcopilor a luat parte nu numai clerul bisericii respective și arhierii conprovinciali, ci și poporul. Sf. Nicolae prin sufragiu episcopilor și aplausul poporului fu ales de episcop la Myra, Ba, între atele multe alegeri, cetim din viața Sf. Ambrosiu, că „poporul se adunaseră în gloate la biserică spre a alege episcop”, un prunc strigă: „Ambrosiu

episcop și deodată toată mulțimea repetă: „Ambrosiu episcop”. Constituția bisericească a permis de participarea credincioșilor în afacerile bisericești, și de acest drept s'au folosit pe timpul persecuțiilor — până la creștinarea împăraților. Până aci alegerea episcopilor, ba și a episcopului din Roma se întâmpla prin aclamațiune, și această alegere era considerată ca o inspirațiune provenită de sus, de aci „vox populi, vox Dei”.

Dela Constantin-cel-Mare se inaugurează o eră nouă în biserică. Locul credincioșilor îl ocupă împărații și poezia lămeștii. Poporul din ce în ce devine eschis din afacerile bisericești și detentorii puterii lumeste se prezintă în concilii, sancționează executarea deciziunilor prin iscălire lor, se obtrud de patroni ai bisericești, și ca atari ei denumesc episcopi, metropoliți și patriarhi din biserică. Deja S. Ioan gură de aur e denumit de arhiepiscop al Constantinopolului prin împărat, ba conciliul de Efes înzestrează cu acest drept pe împărat; și până-ace împărații țineau cont de interesele bisericești, aceste denumiri erau permise cu aplaus atât de cler, cât și de popor, și numai atunci au remonștrat în contra acestora, când „și-au văzut periclitată interesele bisericești, și împărații octroiau de episcop câte un curtean de al lor. În răstărit amestecul împăraților la alegeri fu regulat așa, că episcopii cu metropolitul adunați în sinod candidau 3 persoane, dintre cari împăratul avea dreptul de a denumi pe pe ori-care. În biserică apuseană își câștigă dreptul de denumiri, parte ca un domnitor era *cristianissimus*, altul *catolicissimus*, al treilea că era *apostolicus*. Până-ace dară împărații și regii investiți cu aceste drepturi erau auto-crați, aveau rost aceste privilegii; dar astăzi, când în cele mai multe țări denumirile se întămplă pe lângă contrasignarea unui ministru, eventual franc-mason, aceste denumiri au același colorit. Ca și când un preot catolic este ales de paroh de un senat orașenesc, constător în majoritate din protestanți și Jidani.

(Va urma.)

Sinoadale protopopești.

Din tractul Dergei.

Sinodul tractului Dergea s'a ținut în 16 Nov. n. Afară de trei, toți preoții au fost de față. Ne-au onorat cu prezența și câțiva distinși miren: dl. *Alexandru Nemeș*, jude reg. în pensiu, Dr. *Simeon Tamaș*, adv. în Hida și *Victor Ilies*, mare prop. din R. Cristur și alții.

Decisiunile aduse în el sunt: Contribuirea la fondul deficiențelor cu 2% din venitele congruale satorite.

Hotărârea a nu intra în organizarea bisericească, pretinzând *autonomie separată*.

Primirea ajutorului de stat sub condițiunea de a se împărți prin consistorul nostru.

S'a votat mulțumită protocolară Escelenței Sale I. P. S. Metropolit pentru pașii făcuți în cauzele bisericești și alipire sinceră către toți pașii ce îi va întreprinde.

S'a exprimat dorința pentru solidaritatea întregului episcopat gr.-cat. Delegat la sinodul arhiepiscopescan s'a ales mult on. domn *Ilie Șerban*, notar tractual.

Revistă esternă.

Răsboiul în Africa-sudică.

Pe câmpul de războiu se observă o mișcare mai vie. Burii înaintează atât în Natal, cât și în alte părți în posesiunile engleze, ear' Englezii abia acum vor începe să le opună rezistență mai mare, eventual să-i atace, având deja trupe mai multe la dispoziție.

Știrea despre moartea lui *Joubert* până acum nu se confirmă și probabil, că se va desmîni. Astfel acum două împrejurări preocupă lumea: soarta orașului *Ladysmith* și generalul *Buller*.

Ladysmith.

Soarta orașului *Ladysmith* nici până acum nu e cunoscută. Unele depeșe au adus știrea, că orașul ar fi capitulat. Știrea aceasta s'a dovedit de neadeverată sau prematură și s'a corectat așa, că în noaptea de 16 l. c. Burii au bombardat orașul deodată cu toate tunurile și cu atâtea succes, încât a doua zi trupele engleze au părăsit orașul și s'au refugiat pe o colină din apropiere, ca să se scutească de granate.

Din această știre nu se poate ști, că oare a capitulat orașul sau ba, dar în orice caz se vede, că e foarte strimtorat. De această credință sunt în Anglia și comanda generală încă se năsuște a veni în ajutorul orașului. Acesta se pare a fi planul lui *Buller*.

Generalul Buller.

De când a debarcat generalul *Buller* la Cap, au sosit în Africa vre-o 27 mii de soldați. O parte considerabilă a acestora a fost transportată în portul D'Urban, de unde pleacă spre *Ladysmith*; alții au debarcat în portul East-London, ca să fie aproape de granița sudică a statului Orange, ear' o a treia parte au rămas în Cap, cu cari se vede, că a plecat *Buller* pe uscat. Planul lui deci ar fi, ca să atace pe Buri în trei locuri deodată: la *Ladysmith*, de la D'Urban, tot la *Ladysmith*, venind el cu trupe de-a dreptul de la Cap și în fine la granița sudică a statului Orange.

Burii informați despre aceste atacuri proiectate, s'au năsușit a le înfrunta. Afară de bombardarea orașului *Ladysmith*, care poate de până acum să fi capitulat, ei au ocupat localitățile *Alval-North*, *Colesberg* și *Burgersdorp* din apropierea graniței Orange, arborând pe zidurile lor stindardul libertății. Astfel s'au asigurat contra trupelor, cari ar veni de la East-London în Orange.

De altă parte generalului *Buller* îi așin calea 10.000 de Buri, împedându-l a sosi la timp pentru eliberarea orașului *Ladysmith*.

La vest.

În partea vestică asemenea luptă cu succes Burii. Aici însă forțele combătute sunt mai mici și astfel și luptele sunt mai neînsemnate. Trupe mai mici de Buri au străbătut în țeara *Griqua* și au ocupat dela Englezi *Barklyweste* și orașul *Douglas*, spre sud dela *Kimberley*. Impresurarea acestui din urmă durează.

Din toată lumea.

Deroulde pedepsit. — Statua Republicei Franceze.

La petrecerea din 18 l. c. a procesului conjuraților contra Republicei Franceze a fost ascultat *Deroulde* și vătămând pe președintele Republicei, a fost osândit la 3 luni temniță ordinară.

În 19 l. c. a fost desvilită în Paris statua Republicei Franceze, fiind de față președintele *Loubet*, mai mulți miniștri, notabilitățile și un public imens. Lui *Loubet* i-s-au făcut ovății grandioase. Sărbarea a fost foarte măreață și a decurs în ordine.

Chestiuni școlare.

Din diecesă Aradului.

Avis învțătorilor rom. ortodoxi.

Primim următoarele: În scurt timp se vor efectua alegerile de deputați pentru congresul național-bisericesc. Unde sântei fraților învțători? Stilpii învțămentului poporal?! Doară vă cugetați de nechemăți a reprezenta învțămentul? Ce ironie!

Toată suflarea omenească se interesează de afacerile sale, de trebușoarele sale, numai d-voastră vă concereți cauza proprie, unora, cari la toate chestiile școlare, în cele mai multe cazuri, chiar și în sinoadele eparchiale, sau sânt muși, sau es la largul — pentru distrageri.

Dar' nu înțelegeți, că azi-măne vă vor disputa și dreptul de a fi aleși; de astădată se avântă a vă considera de uneltele lor, de misionarii intereselor lor! Conțelegeți-vă, conțuerați pentru cea mai sublimă cauză: pentru reprezentarea învțămentului poporal în congrese și sinoade, — după-cum vă știți afirma foarte laudabil, — în conferențe și reuniuni! Dar' fraților! Cine alții decât d-voastră sântei cei chemați, în prima linie la această sublimă misiune?! Sus inimile! Să conțuți pe sprințul confrăților preoți, — ei nu-l vor refuza!

Amicul învțătorilor.

Convocare.

Conform statutelor Reuniunii generale a învțătorilor români gr.-ort. din ppiatele I.—VII. §. 23 în consonanță cu §. 5 și 6 din „Regulamentul afacerilor interne”, prin această convocăm pe toți d-ii învțători și învțătoare din departământul ppsal al *Chisineului* la adunarea de toamnă, ce se va ține la 26 Noemvrie st. v. (8 Decemvrie n.) 1899 în opidul *Chisineu*, la școala conmembrului *Gregoriu Mladin*, precum și pe toți iubitorii de progresul învțămentului, pe lângă următoarea

Programă:

1. Dimineața la 8 ore asistarea la chemarea duhului sf. în biserică.
2. Presentarea în școală și constatarea membrilor prezenți: apel nominal.
3. Prelegerea practică, de învțătorul local, cu elevii școlari, din obiectele prescrise în ordul orelor. După prelegere, dimiterea elevilor.
4. Deschiderea ședinței.
5. Reflexiuni asupra prelegerii.
6. Cetirea și autentizarea protocolului adunării extraordinare trecute.
7. Cetirea, deliberarea și decisiunile adunării față de punctele circularului bioului central, emis cu datul 4 August 1899 nr. 15.
8. Raportul casarului, bibliotecarului și controlorului.
9. Incasarea taxelor.
10. Colectarea temelor restante și a „datinelor” poporului la ocazii festive: nunți și înmormântări.
11. Cetirea operatorilor și eventuale observări.
12. Interpelări și propuneri.
13. Fixarea locului și timpului adunării proxime.
14. Închiderea ședinței.

Simand, la 3/15 Noemvrie 1899.

Ioan Volentir m. p.,

președinte.

Demetriu Boarin m. p.,

notar.

Cronica zilei.

Sibiu, 21 Nov. n.

Memento. 22 Noemvrie: Sinod arhiepiscopescan la Blaj.

23 Noemvrie: Tinerimea universitară română din Cluj, serată literară.

26 Noemvrie: Teatrul în Panciova în favoarea noii parohii gr.-or. a Românilor despartii de biserică sârbească.

30 Noemvrie: Reuniunea învțătorilor din diecesă Caransebeș, desp Oravița, adunare generală în Oravița-montană.

Dl V. A. Urechiiă va organiza o serie de conferențe de bărbați iluștri din Franța în interesul adunării de fonduri pentru construcțiunea palatului fundațiunii Urechiiă din Galați.

Dl Guido Baccelli, ministru al instrucțiunii publice din Italia a trimis dlui Urechiiă un număr de reproducțiuni în gravură, format foarte mare, a columnei lui Traian.

Dl Urechiiă va împărți aceste ilustrațiuni la diversele licee și institute culturale din țeară.

Stefan Rozvan, cand. de avocat în Arad, în 11 Noemvrie a fost promovât la gradul de doctor în științele juridice la universitatea din Budapesta.

V. protopopi. Preoții *Stefan Boeriu* din Abăfalva și *Gavril Ciobotariu* din Ghimeș (archidieceșă greco-catolică), sânt numiți viceprotopopi onorari.

Nicolae Hoza, fost paroh în Icloda, e numit paroh în *Reșița-montană* (diecesă gr.-catolică a Lugojului).

Cadoul împăratului. Cu ocaziunea audiențelor din săptămâna trecută s'a prezentat în castelul regal din Buda și o biată femeie veduvă din Dobrița, rugând pe M. Sa să-i elibereze dela miliție pe unicul ei fiu, calfa ferar, care s'o ajute în neputințele și miseria ei. M. Sa i-a promis, că în timp de o săptămână ficiorul îi va sosi acasă. De bucurie baba a scos grabnic din desagi câțiva covrigi și i'a imbat M. Sale ca semn de recunoștință. M. Sa i-a mulțumit pentru cadou, dar' — fiindcă medicul nu-i permite să mănec covrigi, că e slab la stomach — nu a primit cadoul. Bucuroasă însă de rezultatul audienței, a dat totuși covrigii unui soldat de vârdă.

Comitetul național studențesc din București, în ședința sa din 3 Noemvrie a. c., a hotărât — cum cotim în „Timpul” — sărbătorirea zilei Sfântului *Mihail* după următorul program:

1. La clasierele 9 dimineața toți domni studenți adunați la *Liga*, strada Nouă nr. 3, vor pleca în corpore cu muzici și cu drapelul la biserică *Mihail Vodă* unde se va cânta un *Te-Deum*, ear' unul din membrii comitetului va ține o cuvântare ocazională.

2. La reîntoarcere vor depune o coroană la statua lui *Mihailu-Viteazul*, unde se vor ține deasemenea mai multe discursuri.

Pentru-ca această sărbare să aibă un caracter mai impozant, comitetul național studențesc a adresat invitațiuni tuturor societăților ardelenesti din capitală, ca să participe și ele la această sărbare națională.

Cassarea timbrului de ziare. În ședința de Sâmbătă a reichsrath-ului din Viena s'a primit cu unanimitate de

voturi, în toate trei cetirile, propunerea comisiunii afacerilor de presă, pentru cassarea timbrării călindarelor și ziarelor.

Despărțământul Pogăceaua al Reuniunii învțătorilor gr.-catolici din archidieceșă, va ține adunare generală de toamnă în *Sângiorgiu-de-Câmpie*, la 28 Noemvrie st. n.

Din Lugoj ni-se serie: În 15 l. c. s'a făcut înmormântarea răposatului *Emil Bărdosy*, fost inspector de matricule. A asistat un public distins și dintre Români, și dintre străini. Răposatul a fost căsătorit din familie străină, cu Irma *Nechwalsky*, fiica generalului *Nechwalsky*, înrudită cu fostul prim-ministru *Wekerle*. Cerebralul funebru l-a celebrat însuși episcopul Lugojului, S. Sa Dr. D. Radu, care era amic vechiu al răposatului. Se știe că *Bărdosy* a fost trimis de Metropolitul Vancea la teologie în Roma. N'a rămas acolo însă decât doi ani, ci s'a reîntors și s'a dedicat carierei juridice. În locul vacant, prin retragerea lui *Bărdosy* a fost trimis la Roma actualul episcop Dr. Radu. Soarta a făcut, ca din Roma să se întâlnească după ani în Lugoj, unul ca episcop, și celalalt ca inspector de matricule.

De sub poala Munților-Apuseni, 16 Noemvrie, (a treia zi după potop). Dacă am fost norocoși să scăpăm de potopul prorocului german singur numai cu spaima, astăzi dimineată însă totuși am fost surprinși de un frumos potop... de zăpadă. Aproape toată noaptea trecută a căzut o ninsoare măruntă și deasă, care nu încetă decât azi pe la amiază; un covor întins și alb acopere dealuri și văi, cât vezi cu ochii. Singur pe drumuri s'a mai topit zăpadă, încolo totul e îmbrăcat în alb cojoc de iarnă.

La universitatea din Cernăuți pe semestrul de iarnă 1899—900 s'au înscris 353 ascultători. Dintre aceștia 35 la teologie, 275 la drepturi și 45 la filosofie. În anul prim la teologie sânt înscriși 7, dintre cari 2 bucovineni, 3 ungureni, 1 din România și 1 Sârb.

Curs de drept internațional. Consiliul de drept dela universitatea din București a propus ministrului de instrucție pe G. A. Mandy, doctor în drept dela Paris, să țină în București un curs liber de drept internațional privat.

Fapte creștinești. *Stefan Nimet* din *Pria* (Selagiu), un biet servitor, din economiile simbriei sale a cumpărat pe seama bisericești gr.-cat. din *Pria* un ornă bisericesc pentru morți, în preț de 25 fl. Eată repetat cazul cu obolul veduvei din Sfânta Scriptură.

Din tractul Avrigului. Sinodul protopresbiterial gr.-or. al tractului Avrig ținut în 16 Noemvrie, a hotărât desființarea tractului, după moartea ori renunțarea actualului protopresbiter.

† Maria Carolina Pop n. *Dragos*, soția preotului gr.-cat. din *Cernești*, a răposat în 11 Noemvrie, în etate de 67 ani. În mormântarea i-s'a făcut în 14 Noemvrie, în cimitirul gr.-cat. din *Cernești*. — O deplâng Ioan Pop, preot, ca soț; Zina, Regina, Linca, fiice; Alexandru Pop, preot, Ioan Bobățel, preot, Vasiliu Buda, prot. preot, ca gineri; veduva Eufrosina Pop n. Grigor, ca noră; Iuliu *Dragos*, preot, Elena Pașca născ. *Dragos* și Mihail *Dragos*, ca nepoți de frate; Valeria Pop și soțul se. Victor Gitta, preot, Alexandru Pop, stud. jur.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Bărsescu — Magda.

București, 15 Nov. n.

Ieri-seară, lumea teatrală românească a putut să asiste la o sărbătoare, pe care fără esagerare aș pute-o numi națională. Lumea noastră artistică s'era reîntoarcerea fiicei înstrăinate. Agata Bărsescu reapărea, mare și renumită, artistă deservită, din nou pe dușumeaua Teatrului Național.

Gonită de un dor artistic nebul, plecată din țeara noastră, unde din păcate setea de frumos, numai cu greu se poate îndestula, Agata Bărsescu pleca acum vre-o 15 ani în țări străine. Luptând cu îndărătnicie, muncind cu străduință, vocațiunea sa imperioasă a fost încununată de succes. Agata Bărsescu deveni tragediană și tragediană cunoscută.

Mai venise acum câțiva ani, cu o trupă germană în patria sa, dar' orișicum acțiunea ei ni-se pără străină, căci limba în care juca, nu era a ei, nu era a noastră.

Direcțiunea Teatrului Național a avut fericita idee să o angajeze, făcând sacrificiile necesare, pentru a da o serie de reprezentațiuni pe scena teatrului nostru, în românește și cu trupa noastră dramatică.

De astă-dată Agata Bărsescu a adus prinosul talentului său, sufletului românesc. Și îi sântem recunoșcători.

Am fost mai mult decât mulțumit văzând aseară pe Agata Bărsescu ju-

când; am avut o deplină senzație artistică și patriotismul meu a fost plăcut gădilat de faptul, că ceea care mi-a produs plăcerea artistică, era o Româncă de a noastră.

Să mă ierte d-na Bărsescu, dacă laudele, ce sânt forțat să-i aduc, nu cadrează cu modestia d-sale, talentul său însă mi-le impun imperios.

Pentru repășirea pe scena națională a patriei sale, d-na Bărsescu a avut gingașa atențiune să ne joace, ca un simbol, „Magda” sau „Căminul” lui *Sudermann*, care în același timp este și creațiunea sa de căpetenie.

„Magda” este o dramă a lui *Herman Sudermann*, cunoscutul scriitor al noii școli germane.

Fiica a unui bătrân colonel von *Schwartz* (dl *Petrescu*) pătuns de vechile dar' sănătoasele principii ale vechii societăți, Magda (d-șoara Bărsescu), silită de tatăl său să iee de bărbat pe pastorul *Hofferdink* (dl *Notara*), își ia lumea în cap. Singură, s'ermană, oropsită de toți, ea îndura cele mai aspre miserii. Ținără și frumoasă ea este sedusă la Berlin, unde era student, de Keller (dl *Costescu*), care după o scurtă vreme o părășește cu un copil. Magda căzuse în miserie, luptă, reușește să învețe cântul și devine după câțiva timp o cântăreață, aplaudată și bogată. Atunci ea este solicitată să vină să cânte pentru o operă de binefacere în orașul său natal.

În casa părintelui său nimeni nu știe, că vestita cântăreață ar fi Magda. O bănuială însă se produce.

Mamă-sa vitregă (doamna *Mărculescu*) cu sora ei, o fată bătrână, rea, proastă și pretențioasă (doamna *Ciucurescu*) și sora sa Maria (doamna *No-*

tara) se întrețin asupra succeselor ei. Au aflat însă, că ea este Magda și pastorul vine să insiste pe lângă colonelul *Schwartz* ca să o primească, căci el știe dintr-o conversațiune avută cu Magda la hotel, că aceasta ar fi cea mai vie dorință a ei. La rugămintele soției, fiicei și ridiculei sale cumnate, bătrânul colonel cedează, e gata să o ierte. Magda sosește, îmbrățișează cu căldură pe ai sei. Uită miseriile, pe cari i-le făcuse în tinerețe, mamă-sa cea vitregă și mătușă-sa; își aduce aminte cu înduioșare de scene și lucruri din copilărie, și e cât pe aci să uite toată prăpastia de păreri și sentimente ce o desparte de ai sei, dar' deodată își aduce aminte, vrea să plece. Tatăl său insistă însă ca ea să nu le facă rușinea să stea la hotel și dinsa în fine cedează.

O scenă frumoasă are loc între Magda și pastorul în care Magda îi reproșează pe deoparte, îi mulțumește pe de alta, că dinsul a fost cauza isgonirii sale din casa părintească. O altă scenă de un dramatism puternic este cea dintre Magda și Keller, seducătorul său. În această scenă se vede tot egoismul cinic și lășitatea perversă și miserabilă, atât de deasă în viața de toate zilele, la oamenii cari vor să parvie cu orice chip, nepunând însă nici o stavilă joasnicilor lor pasiuni. Colonelul *Schwartz* surprinde conversația lor și o bănuială teribilă îl cuprinde. Forțând pe Magda să mărturisească, el își pune în gând să se ducă să răsbune onoarea fiicei sale. Nepotul său Max (dl *Cuțarida*), logodnicul Mariei, vrea să-i iee locul, dar' dinsul îl respinge. Consilierul Keller spăriat de un scandal, care ar ruina toate planurile făcute pentru viitorul său, se resemnează să se căsătorească cu Magda.

Lăsați singuri într-o convorbire, Keller însă pune condițiunea, ca Magda să-i părăsească copilul. Rănită în iubirea sa de mamă, Magda se revoltă și nu mai vrea să se țină de făgăduiala dată pastorului și tatălui său, colonelul *Schwartz* își dă parola de onoare lui Keller, că fiica sa îl va lua. Rămăs singur cu dinsa vrea să o convingă, că nu trebuie să-l facă a-și călea cuvântul. Magda disperată zice, că nu ar fi demnă de Keller, căci acesta nu a fost singurul său amant. Bătrânul rămâne ca trăsnit. „Prostituată!” îi strigă el și vrea să o împuște, însă un atac de paralizie îl doboră la pământ.

Este incontestabil că drama lui *Sudermann* în care se zugrăvește lupta ideilor nouă cu vechile principii și prejudecăți, în care se oglindește viața unei anumite păture sociale germane, mica burgheză, este una din cele mai frumoase și mai bine reușite. Ori-cât de dușman al părerilor Magdei ai fi, nu poți decât să compătimești cu sbuciumările sale sufletești. Fără a admite în totul teza propusă, nu poți, însă, să nu găsești multe observațiuni juste în ea. La noi, însă, din cauză că moravurile zugrăvite cari încadrează teza, ne sânt cu totul străine, Magda produce un fel de senzație nedefinită de încredere. Vedea publicul aseară, mișcat de jocul fără de păreche al d-nei Bărsescu, de situațiunile dramatice, dar' aiurit par'că, nu-și dădea bine seama de ce aplaudă. Dramele de felul Magdei nu convin felului nostru de a fi și de a gândi. De aceea și îngăimarea sau mai bine zis stângăcirea entuziasmului suscitată de talentul tragedianei noastre.

D-na Agata Bărsescu, a făcut din Magda o creațiune, așa cum de sigur a visat-o *Sudermann*. D-na a pătuns

bine inima germană, în care, cu toată revolta ei în contra legilor de fer ale conveniențelor lumeste și în contra voinței tatălui său, tot mai răsară acea afîinare de căminul părintesc, de Heimath, care caracterizează în cel mai înalt grad rasa germană. Jocul său, splendid, nuanțat, situațiunile dramatice cu viitoare date, ne dă cea mai luminoasă înfățișare a eroinei lui *Sudermann*. Bărsescu-Magda este superioară, în această creațiune, după mine, Dusei. D-na Agata Bărsescu, fie prin talentul său intuitiv, fie prin faptul că a trăit atâtea vreme printre Germani, ne dă o Magdă germană.

Jocul său este acela care convine exclusiv dramei moderne. Sobru, viguros, înduioșetor prin chiar naturalul său. Trebuie să mai spun însă, că d-na Bărsescu mai are și în favoarea sa fizicul făcut pentru tragedie.

Impresia de aseară nu o voiu uita multă vreme. D-na Bărsescu este cea mai mare tragediană română, este o mare tragediană. Nu ne putem decât închina ei și talentului său. Și este cu atât mai admirabilă, cu cât a putut să înfrunte, fără greș, greaua încercare de aseară. Să vii să joci, pentru prima-ora în limba română și înaintea unui public românesc, după-cum de zile ai învțătat și ai jucat într-o limbă străină, este fără îndoială admirabil. Și d-na Bărsescu a jucat aseară în românește, ca o adevărată Româncă, neputându-i-se băga în seamă o umbră de nuanțare străină, pe care cu timpul ar înlătura-o, sânt sigur.

P. P. Lea.

Valeria, Silvia, Cornelia și Romul Buda, Coriolan și Veturia Bohățel, Silvia, Ioan, Traian, Cornelia și Ioan Pop, ca nepoți; Liviu Sabin Gitta, ca strănepot.

Ateneul din Rimnicu-Sărat 'și-a alcătuit astfel programul primei serii de conferințe ce au a se ține în acest an.

8 Noembrie, dl V. Apostoleanu: *Voința, vigoarea și vitalitatea neamului nostru*.

15 Noembrie, dl V. Axente, profesor: *Datinile populare*.

22 Noembrie, dl I. Moldovan, profesor: *Instrucțiunea la noi*.

29 Noembrie, dl I. Ursu, profesor: *Temperaturile noastre de glorie*.

6 Decembrie, dl I. Constantinescu, profesor: *Eclipsele și influențele lor*.

13 Decembrie, d-nii I. Venerți și Al. Dumitrescu, ingineri: *Utile aplicațiuni practice ale electricității*.

„In Wort u. Bild”. Pentru a face Budapesta cunoscută străinătății, în sebi Germaniei, dl *Oskar von Krücken* a început o publicație periodică, în broșuri, intitulată „Budapest in Wort und Bild”. Au apărut până acum două broșuri, tractând istoria capitalei din timpurile cele mai străvechi și ajungând până la viața religioasă și afacerile școlare ale vechii Bude și ale Pestei. Pentru-ca publicațiunea să fie cât se poate de — imparțială, orașul Budapesta 'i-a votat subvenție de 10.000 fl. încă înainte de a fi apărut vre-un fascicol.

Crematoriu. Orașul Oradea-mare a construit crematoriu pentru arderea cadavrelor dela vitele bolnave, costând construirea 3000 fl. Zilele trecute ministrul a aprobat colaudarea și a dat orașului voe să preieze dela antreprenor crematoriul.

Hymen. Vasile Blaj, cand. de preoție, și Eliza Săcălășan, — cununaji. — Gregoriu Pălici, învățător, și Eugenia Lungu (Vraniu), — fidanaji. — Anania Boldor, învățător în Codlea, și Virginia I. Pandrea, — cununaji.

Pentru stîrpirea concubinatelor. Ministrul de interne, basat pe dispoziția legii despre tutorat și curatelă, că părinții și tutorii sunt îndatorați a griji și de viața morală a minorilor de sub îngrijirea lor, — a dat zilele trecute un ordin prin care dispune, ca dreptul de dispunere a părintelui asupra copilului său să 'i-se iee aceluia părinte, al cărui fiu ori fiică trăiește în concubinată, ear' tutorul, al cărui tutelat trăiește în concubinată să fie destituit din acest post, pentru-că faptul că fiul ori tutelatul lor s'au dat vieții conjugale ilegale și imorale învalvă gravă neglijare a datoriilor lor. Astfel de minori vor primi tutori ex officio, cari apoi prin cele mai severe mijloace îi vor desbăra de viața imorală.

Cel mai mare urs. În pădurile dela Rozsnyó ale contelui Andrassy Géza se ținea un urs puternic de mărime cum nu s'a mai văzut în Ungaria. Anul trecut acest urs strivise pe pădurarul Stribanka în vederea Arhiducelui Otto. De atunci s'a venit mult după el, destinat fiind să 'i fie trimisă pielea la expoziția din Paris. În 14 Noembrie, după oboșitoare pândă dihania a fost pușcată de contele Andrassy în poiana Kratky. Ursul e de genul masculin, cântărea 263 chlg. Ur asemenea exemplar de urs nu s'a pușcat în Ungaria de zeci de ani deja.

Din Australia — în Blaj.

— Un lanț de scrisori. —

Mai în primăvară văzusem pe la unele dame de aici din Blaj copia unei scrisori din Australia. O cutare „Miss” scria damelor, că un Nabob Australis 'i-a promis să ridice, pare-mi-se, un ospiciu în schimbul unui milion de marce usate. Ca mai ușor să ajungă în posesiunea acestor mărci, ea a inițiat un lanț de scrisori. A scris unei prietene ce 'i-s'a promis, și a rugat-o să 'i trimită și ea 10 mărci deodată, însă a mai rugat-o ca epistola ei s'o copieze pentru aite trei prietene, prietenele acelea ear' să 'i trimită fiecare câte 10 marce, și ear' fiecare să o copieze mai departe în trei esemplare. În chipul acesta avea să se formeze un lanț lung... foarte lung. Și rugarea grațioasei miss a fost ascultată de toate damele și lanțul s'a întins din Australia peste țări și mări până a ajuns la Blaj.

Și dacă 'mi-am câștigat o nouă dovadă de faptul, cât de bune pot fi damele, cum împlinesc ele o rugare ce li-se adresează chiar din Australia, dela o domnișoară absolut necunoscută, pentru un scop umanitar, ce e drept, dar' de care ele nu vor beneficia nici-odată, 'mi-am pus în gând să localizez această idee. (În ziua de azi totul se localizează!) Și 'mi-am zis: eată în fața mea se ridică falnic internatul de fete, zidit de marele metropolit Vancea, rămas însă cu totul orfan, fără fonduri, fără avere, numai cu datorii de câteva mii. Câte familii, câți părinți nu 'și aduc aci gingașele lor odrasle, câte fete n'au locuit în el acum de șapte ani, și câte nu 'și vor aduce cu drag aminte de anii petrecuți acolo, de superioarele lor, de amicele lor pe cari nici nu mai știu dacă trăiesc... Ce ar fi oare dacă aș cerea să redescop

Interesantă este în numărul de astăzi al ziarului nostru înșințarea de noroc a dlui Samuil Heckscher sen. din Hamburg. Această casă prin plățile prompte și discreete ale sumelor câștigate aici și jur 'și-a câștigat un bun renume în așa chip, că și la acest loc atragem atențiunea tuturor asupra inseratului său de azi.

Știri mărute. În Kaiser-Ebersdorf (Viena) a murit Joi seara căleul I. Selinger, care cinci ani de zile a purtat acest înfiorător oficiu. În acest timp a sîvîrșit 43 executări, ear' ca ajutor al antecesorului său, al căleului Seyfried, a conlucrat la 140 executări. A murit în etate de 37 ani.

— *Tarnay János*, care pe baza unei diplome false a funcționat mai mult timp ca notar public în Czegled și Nagyszombat, e osândit de tribunalul din Becherecul-mare la trei ani de temniță.

— Nagy József, fiul judeului comunal din Almód, de ciudă că bătrânul Kun János 'l-a pîrît tatălui său că 'l-a furat stropitoare de vii, a ținut moșneagului calea și 'l-a pușcat.

MAI NOU.

Prapor confiscat pentru tricolor.

Am anunțat la timpul seu conturbarea de cult religios ce au făcut-o în Poiana (lângă Sibiu) gendarmii, cu prilejul procesiunii dela *Ispas*. Impenații au vrut să smulgă dinaintea poporului credințelor un prapor, pentru-că avea și colorile noastre: roșu-galben-venet. Văzînd indignarea poporului gendarmii au abstat atunci, din precauțiune, de a comite un sacrilej. Acum afacerea a intrat într-o nouă fază.

Pretura din Mercurea a întrevenit și ea în afacere; a osândit la temniță și la amendă de bani pe purtătorul praporului, Dumitru Manișiu și a decretat confiscarea praporului, pentru-că ar fi „steagul regatului român”, deși pe prapor e icoana Maicii Domnului.

Așa merge în era „legii, dreptului și a dreptății”!

Convocarea delegațiunilor.

Prefaționalul rescript prin care delegațiunile sunt convocate pe 30 Noembrie n. la Viena, apare astăzi în monitoarele oficiale ale ambelor țări dualiste

Intervenția Coroanei.

Ieri au mai fost primiți în audiență din partea Monarchului, presidentul reichsrath-ului *Dr. Fuchs* și șefii din partid, contele *Pálffy*, *Schwegel* și contele *Stürgky*: ear' pentru astăzi sunt chemați la palat: *Dr. Engel*, *Dr. Ebenhock*, *Kaiser*, *Dr. Funke*, *Dr. Pergelt* și *Dr. Prade*, toți șefi de partid.

Ultime știri.

Pretoria, 21 Noembrie n. *Lady-smith* a capitulat. Întreaga garnisoană engleză s'a predat Burilor.

Viena, 21 Noembrie n. La intervenția Monarchului comisiunile cuotei se vor intruni mâine de nou. Cu ocaziunea audiențelor acordate, Maiestatea Sa a declarat, că nu are intențiunea să schimbe guvernul.

la viața, aceste dragi aduceri aminte, și zic, dacă o marcă de 5 cr. în favorul acestui internat?

Să cere! Dacă damele noastre adună 10 marce vechi și copiază în 3 esempl. o lungă scrisoare nemțească, de ce să nu dea 5 cr. (o marcă bună nefolosită) și să copieze pentru 3 amice o scrisoare românească scurtă, în favorul acestui internat.

Și am încercat! Am adresat doamnei directorie dela internatul nostru prima scrisoare, spunîndu-i ideea, și rugîndu-o să copieze pentru 3 amice cele scrise de mine. Și pentru-ca lucrul acesta să aibă un capăt, am pus scrisorii mele numărul 1, copiilor nr. 2 și așa mai departe până la 100, ca atunci lanțul să se încheie. Și cum sînt și preot, am luat drept patron al acestui lanț *Sfânta Cruce*, datînd scrisoarea din 26 Sept. n. 1899.

A trecut o lună și mai bine de când scrisoarea mea a ajuns în mînile damelor române. Și dacă rog pe dl redactor să 'mi acorde cuvîntul în „Foiața” acestei „*Tribune*” atît de vaste, — o fac, ca să spun la ce rezultat am ajuns în acest rețîmp scurt. Nu vî temeți, dragi cetitoresti, n'am să fac „multumită publică”, ci o dare de seamă așa mai fugitivă, conversînd cu d-voastră.

Antău și mai antău am ținut ca lanțul acesta să se estindă afară de Blaj. Dacă aș fi început cu el aci, zilnic aveam să vîd fete zimboare, și să aud povestindu-se glume pe contul meu; și asta poate m'ar fi făcut să perd puțin din speranța ce o aveam în succesul acestui „lanț”. Și de fapt puțin s'a și știut de aceasta aci. Ce vor zice cei de afară? nu m'e importa, n'auzim. Știam atîta, că prof. de matematică *Emil Viciu* 'mi-a spus, că dacă „lanțul” va adauge mereu

POSTA REDACȚIUNEI.

Dlul D. T. n. C. E regretabil că ceretele și neînțelegerile au intrat până și în „*Societatea română de cîntări și muzică*” dela d-voastră, unde ar trebui să domnească „armonia” și buna înțelegere frățească. Dar' ori-cît de adevărate s'e fie cele-ce ne scrii, — nu le putem publica, pentru-că nu putem deschide discuție publică pe o temă atît de locală, de interes exclusiv numai pentru membrii societății d-voastre. Astfel de chestii se tranșează în familie, în adunarea generală, unde nimeni nu 'ți poate denega dreptul de a vorbi și de a 'ți justifica „cu gura” corectitatea procedurii.

Tribuna Literară.

Un studiu german despre datinele noastre.

— *„Rumänische Hochzeits- und Totengebräuche, von Adolf Flachs. Berlin W./62. Verlag von Georg Minuth, 1899.”* —

III.

(Urmare și fine).

În clipele morții, ai casei se retrag din cameră, pentru-ca plînsul și jelea lor să nu îngreuneze prea mult „trezirea dincolo”. Pentru ușurarea luptei cu moartea, există tot felul de mijloace, pe urmă cîntece, descîntece și rugăciunile preotului. După moarte, ochii celui răposat îi închide străinii, eventual amicii, dar' nu rudenile mortului, ca acesta să nu vadă durerea celor rămași în urmă. Se deschid apoi ferestrele și ușile, — ca să ese sufletul celui mort. Toate vasele de apă se închid, ca nu cumva sufletul, care are atragere spre apă, se cadă într'un vas plin cu apă și să se înecă acolo.

În Transilvania există credința, că zăilele dela Paști până în Dumineca Rosaliilor sînt timpul cel mai bun pentru moarte, de vreme-ce atunci morții pot intra direct în raiu, ale cărui porți sînt totdeauna deschise pentru creștini în acest rețîmp. Poporul crede, că e mai bine să mori noaptea ca ziua, pentru-că ziua pasările nu te lasă să mori în liniște.

O credință foarte lătită e, că fiecare om posedă pe cer *steaua sorței sale*; când îl amenință vre-un pericol steaua se întunecă și dispăre total, când omul moare.

După moarte, cadavrul e spălat imediat, dar' asta n'o pot face ai mortului. În apă se pun fel de buruieni de noroc. Cadavrul trebuie spălat cu cea mai mare grije, pentru-că nu numai corpul trebuie să fie curat, dar' și sufletul trebuie curățit de ori-ce mîdărie (păcat), pentru-ca să fie lăsat în „împărăția cerului”.

Despre copii, e credința, că imediat ce mor devin îngeri, pentru asta li-se lasă cămeșuța de mort deschisă înainte și o pantalică roșie, care are să servească drept aripă, e legată de mijloc, ca ei să poată zbura la cer.

Morților li-se mai leagă de gât o batistă, pentru-ca, în cursul grozavei călătorii spre cer, să 'și poată șterge sudorile. Așezarea cadavrului pe năsalii

se face în Bucovina mai ales așa, ca se zăcă spre rășărit capul. În genere, obiceiul e ca picioarele să fie îndreptate către ușa, ca de plecare. De aici blăstăm: „Să te vîd cu picioarele înainte”. Dacă posiția cadavrului ar fi întoarsă, toți ai casei ar fi loviți de moarte instantanee. Măinile mortului se pun peste piept în formă de cruce; unii vîd în asta simbolul unei rugăciuni de mulțumită pentru viața de până acum, alții al unei rugăciuni de primire bună în cealaltă lume. Între mîni, se pun adese-ori creștări de ceară sau monede, ca mortul să aibă cu ce plăti trecerea peste rîuri în călătoria spre cer. Cearșaful cu care e acoperit cadavrul, servește și ca pod. Cît timp e mortul în casă, sînt date afară pisicile, cîinii și alte animale domestice, ca nu cumva sufletul mortului să ajungă în vre-un animal.

În Bucovina, fetele au obiceiul să jelească despletindu-și părul. Ca semn că în casă e mort, în unele locuri se așează înaintea casei un prapor negru sau alb sau împodobit cu flori, în alte părți se implantă un brad sau un alt pom în pămînt. Cu predilecție se folosește bradul, pe care-l aduc din pădure în procesiune ceremonială.

Despre *bocete*, autorul scrie cu mare simpatie și lăudînd mult darul de poezie înăscut temperamentului românesc. Bocetele se cîntă de obicei mai mult sau mai puțin fidel „melodiei pline de durere a „Doinei” foarte bogată în momente recitative”, observă dl Flachs.

Doina o definește autorul în cuvinte foarte potrivite și frumoase, pe urmă accentuează, că „poezia populară română e peste măsură de bogată”. „Bocetele, — scrie dl Flachs, — nu fac de loc asupra ascultătorilor banala impresie a unei formalități goale; aceeașă împreunare de poezie și de muzică, recitată în adîncă durere a sufletului, emfionează chiar și pe acela care nu înțelege textul românesc”.

Observațiile proprii cari le-a avut în Bucovina, fac pe autorul german să escale de loc asupra ascultătorilor banala impresie a unei formalități goale; aceeașă împreunare de poezie și de muzică, recitată în adîncă durere a sufletului, emfionează chiar și pe acela care nu înțelege textul românesc”.

Observațiile proprii cari le-a avut în Bucovina, fac pe autorul german să escale de loc asupra ascultătorilor banala impresie a unei formalități goale; aceeașă împreunare de poezie și de muzică, recitată în adîncă durere a sufletului, emfionează chiar și pe acela care nu înțelege textul românesc”.

Amănunții și cu spiritul unui bun observator descrie autorul studiului momentele frumoase ale morții la Români. Sătenii, adunați de tristul dangăt al clopotelor, vin cu luminări, femeile bocesc, toți au durere în suflet, toți, din inimă creștinească, spun jalic „Dumnezeu să 'l ierte”, toți află cuvinte de mîngîiere pentru cei rămași în urma mortului.

Se amintește în studiu și de *poemul mortului*, pom încărcat cu fructe și alte de-ale mîncării... pe seama mortului, în călătoria lui pe cealaltă lume.

Autorul spune, că mai demult s'criu era acoperit abia în biserică sau în țințir. „Clătinarea capului cu fața adese-ori desfigurată de lupta cu moartea, dedea înmormîntării românești prilej de oarecîte drame”, — spune Flachs. În timpul mai nou însă, transportarea deschisă a cadavrului a fost oprită. Cu toate acestea, se mai vîd une-ori în România sîcriuri închise cu o fereastră de sticlă.

Actul înmormîntării e descris deasemenea viu și exact, cu reproduceri de bocete. *Priveghiul* deasemenea e amintit. Se relevă și umanismul vrednic de laudă al Românului, care cu ocazia înmormîntării împarte daruri bogate: miei, găini, fîină etc. *Pomana* e descrisă și ea, cu momentele-i originale.

În Bucovina, spune autorul, flăcăi cîntă doine din fluier și femei bocesc în decursul îngropării.

În fața groapei deschise, are loc interesanta ceremonie a *frăției de cruce*. Dacă într'o familie au murit repede unul după altul doi copii, unul din cei rămași în viață, încheie frăția de cruce cu un alt copil al unei familii prietene. Sexul e indiferent, dar' copii trebuie să fie născuți în una și aceeași zi. Când s'criul e lăsat în groapă, frățiorul ori soriora copilului mort se coboară pe s'criu și e scos afară de celalalt copil; pe urmă amîndoi se așează față 'n față,

rup amîndoi o tivită de mort și se sărută. Acești copii se privesc totdeauna ca adevărați frați și nu se pot căsători între ei.

Doliul Românului e sincer și serios. Pentru rudenii deapropo se jelește un an, pentru cele mai depărtate 6 săptămîni. În cursul doliului, se renunță la ori-ce potrecere. „A juca la petrecere, — fără dl Flachs, — ar însemna tot atît ca să joci pe mormîntul răposatului”. Cine joacă în asemenea casuri, aceluia după moarte 'i-se pune pe piept o peatră grea, pe care dracul joacă în toată ziua.

În unele comune din regatul român se menține și azi obiceiul desgroapării morților. Acesta se face cu cere-monie. La un copil după 3 ani, la un tîner după 5, la un bătrîn după 7.

Dl Flachs descrie și credințele grozave ale țăranelor române despre sinistra călătorie pe lumea cealaltă, unde pedeci peste pedeci grele stau în calea mortului, și vîmi peste vîmi, ca vama hoției, a omorului, a păcatelor sexuale etc. etc, prin cari trece sufletul curățîndu-se. E caracteristic, că în iad ajung ușor și repede, în raiu însă foarte anevios și tîrziu.

Țărani din România își imaginează raiul „fără bucurii și fără dureri”, deci o liniște vecinică, neturburată de nici o emoție omenească. Cei din Bucovina își închipue raiul mult mai frumos: o grădină bogată, strălucită, cu toate bunătațile și fericirile posibile, în mijlocul căror se de tron Dumnezeu.

Iadul este zugrăvit de imaginația fecundă și puternică a poporului ca un loc de cele mai sinistre grozăvii: draci, chinuri teribile etc. Norocul e, că sufletele nu rămîn pe vecie în iad, ci după-ce s'au ispășit, trec într'un loc neutral, care n'are nimic nici din raiu, nici din iad și unde stau până la judecata din urmă.

Sfîrșitul lunei și implicit judecata din urmă e legată prin fantasmă populară de o multime de întimplări extraordinare: când oameni de 60—70 ani, cari au copii căsătoriți se cunună a doua-oară și iau fete de 16—20 ani; când oamenii se vor înmulți, atît de mult, că nu 'i va mai încăpea pămîntul și nu 'i va mai pute nutri, și altele care de care mai interesante.

În fine, autorul descrie judecata din urmă, când arhanghelii Mihail și Gavril vor aduna unghiile celor morți, vor face din ele bucine și vor vesti în cele patru colțuri ale lumii, ca toți oamenii dela Adam și Eva, vii și morți, păgâni și creștini, să se strîngă la un loc. Ușile raiului și iadului se vor deschide și Dumnezeu, înconjurat de cetele îngerești, va ține judecată asupra tuturor...

Ajuns la sfîrșitul studiului german cred a-l fi apreciat îndeajuns, pentru a invedera că avem cuvinte de a ne bucura mult de apariția lui. O carte de natura asta, apărută în marea piață a literaturii germane, este pentru noi un eveniment literar de folos și îmbucurător.

Cluj, Noembrie 1899.

Ioan Scurtu.

A apărut.

„**Căltindarul Poporului**”, pe 1900, anul al 15-lea. Ediție îmbulită; Cu o coală mai bogat ca anul trecut. Plin de scrieri literare de Carmen Sylva, Coșbuc, d-na Secula, d-șoara Cioban, Ioan Scurtu, etc. Cu obiectivitate revizuală **Războiul nostru**. Interesantii articoli: „**Doine și iocane din lumea românească și Români la Roma**”. Preful tot cel vechiu 20 cr. + 5 cr. porto. Compactat în pînză, legătură de lux 50 cr. + 10 cr. porto. Se poate comanda la librăria noastră.

Teatru orăgenesu în Sibiu.

Diracțiunea: **Leo Bauer**.

Mercuri, 22 Noembrie n.

Das Kätchen von Heilbronn.

Povestire dramatică în 5 acte, de H.

de Kleist.

Începutul la 7 ore seara.

Sosiți în Sibiu.

La 21 Noembrie n. 1899.

Hotel „*Împăratul Romanilor*”: Stelzl, major, Dr. Seidner, medic de reg., din Brașov; Dr. Kados, medic de reg. din Făgăraș; Schottner, inginer din Casovia; Weil, inginer din Comorn; d-na Beer din Deva, d-na Mihály din Orăștie, privatier; Dr. Isaac, avocat din Cluj; Rôsa, oficial din Mezőhegyes; Seiler, notar din Dăneș; William, actor, Fleischer, comerciant, din Viena; Robitsch din Viena, Karses cu soția din Sighișoara, Nussbaum din Husseu, comercianți; Demeter cu familia, oficial din Belen-S-Miclaus.

Hotel „*Meltzer*”: Simion cu familia, privatier, Stelea cu familia, privatier, din Rimnic; Pindur, ecom din Cârța; Schmidt, măcelar din Căneni; Weiss, neguțtor de vin din Oradea-mare; Halmie, voiajor din Praga.

A. C. Domșa.

Bibliografie.

Almanachul învățătorului român.

Apel către frații colegi și către amicii școlii române.

A apărut, și se află de vânzare la subscrisul, și la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, strada Poplăci nr. 15.

„Almanachul învățătorului român” pe anul școlar 1899—1900.

Dacă în lipsa de abonamente suficiente și n fața speșelor mari, pe lângă toate opintirile, nu ne-a fost cu putință a reduce prețul, ceea ce am fi dorit din toată inima, aceasta se compensează pe deplin prin faptul, că în acest an *Almanachul* a apărut cu mari îmbunătățiri atât la cuprins, ce s-a îmbogățit cu material de mare folos învățătorilor, cât și îndeosebi la ajustarea esterioră.

În estan *Almanachul* este legat frumos și trainic, în legătură de pânză, cu teacă pentru cerusă etc., ilustrat și peste tot foarte elegant.

Almanachul are acum formatul unui *notes* portativ, plin de cunoștințe din domeniul literar și pedagogic, legi și ordinațiuni și cu multe alte îndrumări, cari stau zilnic la dispoziția învățătorului în toate afacerile sale școlare.

Eată, pentru orientare,

Cuprinsul „Almanachului”:

Prefață.

I. *Călimarul și notițe din tipic pro 1899/00*,
II. *Date chronologice pe anul 1900*.
III. *Date genealogice*: A) Austro-Ungaria. B) România. C) Celelalte state europene.

IV. *Afaceri de poștă și telegraf*: 1. Serviciul de scrisori. 2. Serviciul de mesagerie. 3. Tarifa pentru telegrame.

V. *Competențe de timbru și taxe*: 1. Dispozițiuni generale. 2. Documente scutite de timbru. 3. Documente necutite de timbru. 4. Competența calculată în procente. 5. Scala timbrilor.

VI. *Șematismul bisericei ort. române*: 1. Metropolia. 2. Diecezele: A) Arhidieceza Transilvaniei. B) Dieceza Aradului. C) Dieceza Caransebeșului.

VII. *Șematismul provinciei metrop. gr.-cat.*: Metropolia. 1. Arhidieceza. 2. Dieceza de Oradea-mare. 3. Dieceza de Gherla. 4. Dieceza de Lugoj.

VIII. *Reuniuni învățătoresci*: a) Reuniunea învățătorilor români gr.-or. dela școlile confesionale din dieceza Caransebeșului; b) Reuniunea învățătorilor dela școlile populare confesionale din protopopiatele aradane I—VIII; c) Reuniunea inv. gr.-cat. „Mariana” din Năsăud; d) Reuniunea învățătorilor gr.-or. din districtul Sibiului; e) Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din jurul Gherlei; f) Reuniunea învățătorilor rom. gr.-cat. din dieceza Lugojului recte ținutul Lugojului; g) Reuniunea învățătorilor gr.-cat din ținutul Hațegului, cu centrul în Hațeg; h) Reuniunea învățătorilor gr.-cat. din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș.

IX. *Partea literară*: 1. Oda, la desvîlirea bustului lui Ienachiță Văcărescu, de *Al. Muntean al lui Vasile* (București).

2. Dr. Dan. P. Barcianu, schiță biografică cu portret, de Red. *Almanachului*.

3. Sentențe pedagogice, de diferiți autori celebri.

4. Ioan Pop Reteganul, schiță biografică cu portret, de *George Călană* (Valeadieni).

5. Școala și biserica, ca factori primordiali în educațiunea și cultura națională, de *Iosif Velcean* (Recița).

6. Cugetări, de *Ioan Scurtu* (Cluj).

7. Dascălii mei, amintiri din copilărie, de *Alex. Muntean al lui Vasile* (București).

8. Școala lui Lazăr, scenă din revista istorică-națională „100 de ani”, de *I. L. Caragiale* (București).

9. Maxime, de *Petru Cipou*, învățător (Luncșoara).

10. Plugșorul anului, poezie dedicată învățătorilor români, după *C. Teodoru*.

11. Dragi pe ascunsul, versuri de *Adrian Ungureanu*, învățător (Curtacheri).

X. Pro domo. (În această rubrică găsim aprecieri favorabile asupra *Almanachului*, an. I., dela diferiți bărbați: Stefan Velovan, Dr. Al. Mocsonyi, V. Babeș și mulți învățători).

XI. Școala confesională. (Aci găsim lucruri vrednice de știut pentru toți învățătorii. Anume:)

a) *Regulament* pentru organizarea învățământului în școlile populare;

b) *Din drepturile și datorințele învățătorului*;

c) *Literatura noastră școlară* în anul din urmă.

XII. *Cartea experiențelor*. (În această parte urmează vre-o 2—3 coale de rubrici pentru notițele trebuincioase învățătorului peste an).

XIII. *Apendice*.

XIV. *Anunțuri*.

Rămâne acum, ca îndeosebi frații colegi, conștii de chemarea, poștia și cerințele de progres și cu dor de a contribui la ridicarea nivelului statului învățătoresc, să nu întrelase a da — între toate împrejurările — spriginul dorit și

pretins de acest opșor, menit a fi un sincer călăuz dascălului român și a stabili legătura solidară între învățătorii noștri, stându-le întru ajutor întru împlinirea chemării sublime, ce o au în mijlocul poporului nostru.

Să părăsim odată, fraților colegi, superficialitatea, indolența, ușurătatea și *reslăpirea forțelor*. Să ne gândim cum am sta noi, dacă fiecare ar fi la culmea chemării sale?!

Atunci, văzând frumoasa-vă interesare, *Almanachul* nostru va prinde curaj, va câștiga teren și drept de viață, ear' amicii sei, protecții școlii române, nu vor întârzia de a ne privi și prețui după-cum merităm, și amăsura aspirațiunilor și prestațiunilor noastre, amăsura inteligenței, cunoștinței și afirmării noastre publice, ne va și remunera materialicește.

„Almanachul” s'a edat pentru voi, fraților colegi, prin umare apelând la spriginul vostru binevoitor, soartea lui o pun în mâinile voastre și a tuturor bărbaților și amicilor școlii române.

Mai având la dispoziție unele exemplare din anul trecut, doritorii de a ave și „Almanachul” din I. an, binevoiască a trimite subscrișului, ori „Tipografiei”, societate pe acțiuni, Sibiu, 70 cr. și-l vor primi, trimis franco.

Recița-montană, (Resiczabánya), 8 Oct. 1899.

Cu stimă și frăție
Iosif Velcean,
inv. român.

„Lupta pentru drept”.

— Voci de presă. —

„Dreptatea”.

„Trebuie să fim bucurăși când ni-se dă în materie de literatură juridică o traducere de valoare, din toate punctele de privire.

„Lupta pentru drept” e creațiunea aceluia geniu juridic *Dr. Rudolf de Ihering*, care e poate cea mai strălucită și cea mai originală ilustrațiune a literaturii juridice contemporane.

Traducerea dlui Păcățianu însă e mult superioară traducerilor anterioare și ca stil și ca aprofundare serioasă a originalului, având pe lângă asta avantajul de a ne prezenta *penultima* ediție a originalului nemțesc, ediție apărută cu un an înaintea morții lui Ihering, care a supus-o unor modificări, cari înlocuiesc stilul științific greoiu în întâia ediție cu un stil mai ușor, accesibil și celor ne-specialiști în materie de drept.

Cursul pieței din Sibiu.

Din 21 Noembrie n. 1899.

Hartie-monetă română	Cump.	9.18	vând.	9.24
Lire turcești	„	„	„	„
Imperiali (15 R ^o aur)	„	18.95	„	19.05
Ruble rusești 100 à	„	126.75	„	127.75
Galbeni	„	5.65	„	5.70
Napoleon-d'ori	„	9.55	„	9.59
100 Marce germane	„	58.57	„	59.07
Livre sterling	„	12.—	„	12.10

Bursa de Budapesta.

Din 18 Noembrie n. 1899.

Renta de aur ung. 4%	116.50
„ „ „ 4%	95.30
„ „ val. cor. 6%	120.—
Împrumutul căilor ferate ung.	118.80
Bonuri rurale ung.	94.—
„ croate-slavone	99.—
Obligațiunile desp. regalilor	94.50
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedun	188.—
Renta de hârtie austriacă	99.60
„ de argint austriacă	99.25
„ de aur austriacă	117.25
Losuri austriace din 1860	135.40
Acțiunile băncii austro-ungare	900.—
„ „ de credit ung.	372.50
„ „ de credit austr.	368.70
Scrisuri fonciare ale institutului de credit și economii „Albina”	102.—
Galbeni împărătești	5.70
Napoleon-d'ori	9.57
Mărci 100 imp. germane	58.97
London 10 Livre sterlingi	120.60

Bursa de Viena.

Din 18 Noembrie n. 1899.

Renta de aur 4%	116.70
Renta ung. v. c. 4%	95.60
Împrumutul căilor ferate ung.	119.40
Bonuri rurale ung.	118.50
„ croate-slavone	93.60
Renta de hârtie austriacă	99.85
„ „ argint austriacă	99.55
„ „ aur austriacă	117.—
Losuri austriace din 1860	135.40
Acțiunile băncii austro-ungare	904.—
„ „ de credit ung.	373.50
„ „ de credit austr.	368.50

Bursa de București.

Din 5 Noembrie v.

5%	Renta perpetuă	4%	Fonc. rur.	8%
5%	am. 1881 93	5%	urb. Buc. 90%	4
5%	„ 1892 99	5%	„ Iași 86	4
5%	„ 1893 99	5%	Banca Naț. 2450	4
5%	„ 1894 86	5%	„ Agricola 312	4
5%	„ 1895 85	5%	„ României 416	4
5%	„ 90.94 86 1/2	5%	„ de scont 283	4
5%	„ 1896 86 1/2	5%	Dac. Rom. 416	4
5%	„ 1898 86 1/2	5%	„ Națională 425	4
5%	Convertite rurale	5%	„ Patria 55	4
5%	„ Obl. c. B. 1893	5%	„ Construcții 55	4
5%	„ „ 1890	5%	„ Basalt artificial 55	4
5%	„ „ 1895	5%	„ Tramv. nou 115	4
5%	Fonc. rur. 95%	5%	„ Baia centrală 115	4

Întru redacție și editură responsabil: **Andrei Baiteș**.
Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: **Iosif Marshall**.

Cine vrea să câștige 400 mărci (circa 250 florini)

câștig lunar, *garantat*, cinstit și fără risic poate se câștige, aceia care își trimit adresa și o marcă postală sub V. 21 la Annoncen-Expd. K. F. Wojtan, Leipzig-Lindenau. [315] 14—82

Cualități bune, probate, in stofe pentru haine de bărbați

trimite [292] 11—22
despărțământul de postovărie
al firmei
Kastner & Öhler, în Graz.
Specialitate:
Postav (Loden) de Stîria.
Mustre gratis.
Prețuri fixe.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu.

Se află de vânzare:
HOMO SUM.
ROMAN
DE
GEORGE EBERS.

Prețul 1 fl. sau 2 lei 50 bani.

Comandă se pot face la
„Tipografia”,
soc. pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Se află de vânzare:

George du Maurier

TRILBY.

IN ROMANEȘTE
DE
AFIN DE LA TUSCIA.

Prețul 1 fl. v. a. plus 5 cr. porto.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni Sibiu.

Se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

Cu preț redus!

Se află de vânzare la „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu

Școlile din Blaj.

Studiu istoric

de

Nicolae Branzeu,

profesor la liceul „I. C. Brătianu” în Pitești.

Prețul redus dela 1 fl. la 50 cr.

Pentru porto postal încă 5 cr. mai mult.

Pentru tipar responsabil: **Iosif Marshall**.

Câștigul principal
eventual
500.000 marce.

Înștiințare de noroc.

Pentru plățirea câștigurilor
garantează
statul.

Invitare de a lua parte la
șansele de câștig
ale marelui loterii de bani, garantate de statul Hamburg, în care
trebuie să se câștige sigur
11 milioane 349.325 mărci.

Câștigurile acestei avantajoase loterii, care, conform planului, conține numai
118.000 losuri, sînt următoarele, anume:

Cel mai mare câștig e eventual 500.000 mărci.			
Premiu	300.000 mărci.	26 câștiguri à	10.000 m.
1 câștig à	200.000 »	56 » à	5000 »
1 » à	100.000 »	106 » à	3000 »
2 câștiguri à	75.000 »	206 » à	2000 »
1 câștig à	70.000 »	812 » à	1000 »
1 » à	65.000 »	1518 » à	400 »
1 » à	60.000 »	40 » à	300 »
1 » à	55.000 »	140 » à	200 »
2 câștiguri à	50.000 »	36952 » à	155 »
1 câștig à	40.000 »	9959 » à	134, 104, 100 »
1 » à	30.000 »	9351 » à	73, 45, 21 »
2 câștiguri à	20.000 »	în total 59.180 câștiguri	

cari în puțină luni vin la sigură sortire în 7 despărțăminte (clase).

Câștigul principal al 1-meii clase e 500.000 marce, se urcă în a 2-a clasă la 55.000 m., în a 3-a cl. la 60.000 m., în a 4-a cl. la 65.000 m., în a 5-a cl. la 70.000 m., în a 6-a cl. la 75.000 m., în a 7-a cl. la 200.000 m. și împreună cu premiul de 300.000 m. eventual la 500.000 m.

Pentru *clasa primă*, fixată oficial, costă:

losul original întreg numai 3 fl. 50 cr.
„ jumătate” numai 1 fl. 75 cr.
„ pătrar ” 90 cr.

Prețurile pentru clasele următoare, cum și lista exactă a câștigurilor, sînt evidente în *planul de sortire, oficial*, provăzută cu *emblemă statului*, care plan la dorință îl trimite anticipando *gratis și franco*.

Tuturor participanților la jocul de loterie le trimite, fără specială cerere, *îndată* după efectuarea sortirei lista *oficială* a câștigurilor.

Plățirea și expedarea sumelor câștigate se face interesatilor *direct prin mine, prompt și sub cea mai strictă discrețiune*.

Comandele rog a se face prin *asemnata postală*, ori și prin *rambursă*.

Din cauza termenului apropiat al sortirei, comenzile să se adreseze nea nînă, ori cel mult pînă în

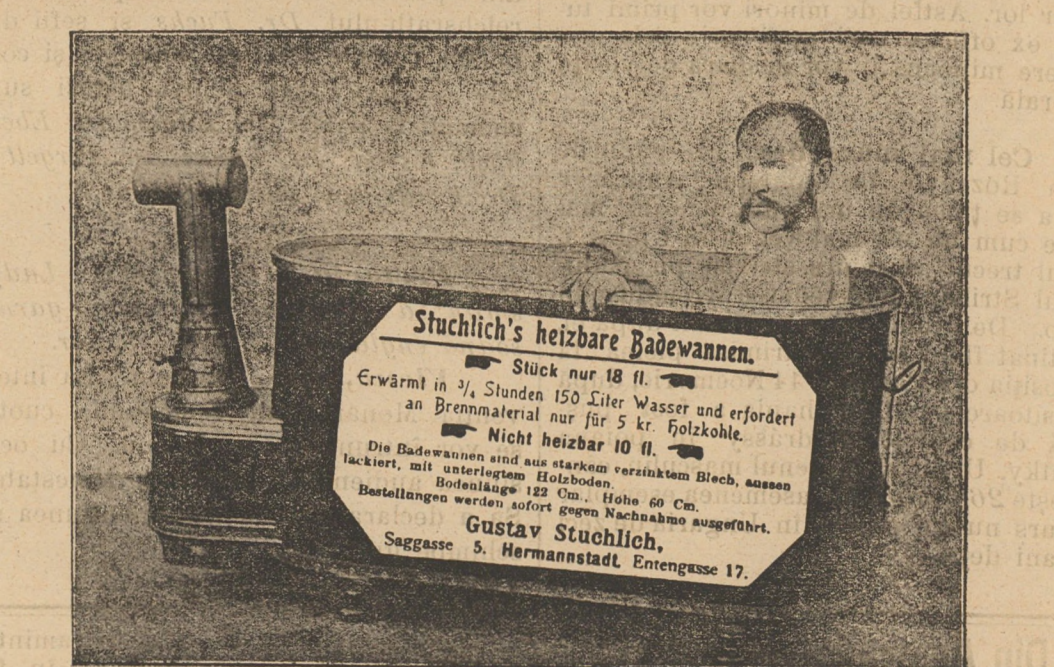
30 Noembrie a. c.

cu deplină încredere la

Samuel Heckscher sen.,

bancher și zaraf în Hamburg. [328] 10—18

Vane încălzibile 18 fl.

Vane neîncălzibile 10 fl.

La expoziția higienică din Cairo dela 1895 și din Londra dela 1896 spirtul în contra reumei (Reuma-Geist) a fost premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur. Probat de capacitate medicale și întrebuintat cu cel mai bun succes în cele mai mari institute de cură.

Spirtul în contra reumei

are efect sigur și grabnic asupra tuturor părților corpului, și anume în contra boalelor de nervi reumatice, gicht, ischias, asthma, etc.

Efectul e în unele casuri așa de extraordinar, încât chiar și la boale învechite, după întrebuintare de o singură-dată, înceată cele mai cumplite dureri.

Dureri de dinți și de cap vindecă în 5 minute.

Prețul unui flacon, cu instrucțiune de întrebuintare, e 1 coroană, în calitate mai tare 2 coroane și 40 fileri.

Depou principal în Budapesta la farmacia lui Iosif Török, Király-utca nr. 12 și la farmacia lui Dr. A. Egger, Váci-körut nr. 17, cum și în toate farmaciile din capitală și din provincie, precum și la subscrișul

Iuliu Widder,

farmacist în

Sátorajla-Ujhely.

Comandele din provincie să se efectueze prompt.

Depou în Sibiu la farmaciile I. C. Molnar, Heinrich Gottlieb, E. Rumler; în Sebeș: Ludovic Binder, W. Lederleiber; în Orăștie la Iosif Graffius; în Mediaș la Iosif Oberth; în Cohalm la Ed. Victor Melas.

[318] 8—10